

og jeg troer med fuld Føie, Indqvarteringen som en forsøgt Byrde foruden den, man har af Høstjorslerne, saa det Argument, den ærede Minister der har anført, skal sandelig ikke styrke hans Optræden. Den ærede Minister gif ud fra, at det ikke er Statskassen, der har at udrede saadan Erstatning, hvis den overhovedet skulde gives, men at det er Hartkornet. Jeg mener, at det efter forrige Krig var Statskassen, der ydede Erstatningen, og jeg vil spørge den ærede Minister, om det ikke er Statskassen, der har udredt Betalingen til Sernbanerne for de Transporter af Krigsmateriel, som ere førte paa dem; det anseer jeg dog for at være det Rimeligste, saa jeg troer ikke, selv om det er Hartkornbrugernes Pligt at præstere Jorslerne, at det da var virkelig ubilligt eller urigtigt, om Statskassen betalte Jorslerne, naar de først vare ydede. Den ærede Minister antydede, at han ikke vilde fremkomme med sit Lovforslag, saalænge Thinget ikke havde tilkjendegivet, at det overhovedet var for, at der skulde ydes en saadan Erstatning, men det har jo ikke været muligt for Thinget at komme til at tilkjendegive Noget i den Henseende. Jeg nærer det Haab, at, saasnart Leilighed foreligger, vil Thinget, ligesaavel dennegang som efter den forrige Krig, tilkjendegive, at det er villigt til at gaae ind paa, at der gives Erstatning til de Paagjældende, thi det vilde være i høi Grad ubilligt, dersom Thinget gjorde Andet.

Indenrigsministeren: Jeg har ikke sagt, at jeg vilde forelægge en Lov, fordi eller naar jeg troede, at Rigsdagen vilde gaae ind paa en saadan; men jeg har sagt, at jeg, naar Rigsdagen forlangte en sliq Lov, ikke vilde modsætte mig, fordi jeg ikke anseer Sagen for at være af den Betydning, at der kunde være Anledning for mig til at modsætte mig et stærkt Duffe fra Rigsdagens Side i saa Henseende. Da jeg imidlertid ikke for mit eget Vedkommende har fundet, at der var tilstrækkelig Anledning til at fremkomme med en Lov, troer jeg, at den Stilling, jeg har indtaget, har været reen. Det ærede Medlem, som nu satte sig, vilde gjøre gjældende, at en saadan Byrde rettelig eller billigt maatte paahvile Statskassen i dens Heelhed; men deri kan jeg ikke

være enig med ham. De Byrder, som hidtil udelukkende have været Hartkornbyrder, skal man i mine Tanker være noget forsigtig med at forvandle til almindelige Statsbyrder. Det er ingenlunde saa, at der kun paahviler Hartkornet en Forpligtelse til forskudsvis at udrede disse Beløb, at der kun paahviler det en Forpligtelse til at præstere disse Hæfter imod senere at faae Erstatning; nei, der paahviler Hartkornet en ubetinget Pligt i saa Henseende, og det er ligefrem en Skænk og Gave — dog dette Udtryk er maaskee mindre rigtigt, — men det er i alt Fald en ligefrem Fyldestgjørelse af en Billighedsfordring, naar man senere gaaer ind paa at vederlægge denne Byrde af Statskassen. Vi maae holde fast, at Loven lægger den paa det kjørepligtige Hartkorn, og at dette Intet har at fordre af Statskassen i saa Henseende. Jeg skulde ganske vist idetmindste ikke være blandt de Første til at ville tale imod Hartkornets Interesser, men jeg troer, det er ganske nødvendigt at fastholde, at der er visse Forpligtelser ligeoverfor Staten, som med fuld Ret og med Hævd hvile paa visse Eiendomme, og at det ikke gaaer an uden Videre at komme med almindelige Betragtninger om, hvad der i og for sig kunde være billigt. Jeg troer, man maa holde fast paa det Bestaaende; jeg troer, at der er visse Byrder, som nu eengang med fuld Ret hvile paa enkelte Eiendomme, og som disse ikke have noget retsligt Krav paa at see afløste ved Udredelser fra Statskassen i dens Heelhed.

Berg: Det forekommer mig, at den høitærede Minister og den ærede Forespørger have nærmet sig hinanden ikke ubetydeligt, siden Debatten begyndte, med andre Ord, at den høitærede Minister har udtalt sig saaledes om den foreliggende Sag, at det forekommer mig, at Thinget og han kunne blive enige om, hvad der herefter bliver at gjøre ved Sagen. Selv om nu den høitærede Minister har Ret i, at dette Spørgsmaal ikke andrager et større Beløb, end at dette passende kan fordeles paa de vedkommende Amter, der have taget Deel i at udrede det, uden at de derved blive i nogen Maade overbebyrdede, selv om det er saa, og man ikke har nogen sær An-